

Helena Filipová

Anglické protějšky českých vidových dvojic a skupin sloves English Counterparts of Czech Aspectual Pairs and Groups of Verbs

Bakalářská práce

V případě bakalářské práce Heleny Filipové není prohlášení, že práci vypracovala samostatně, jen formální náležitostí. Autorka sama navrhla téma práce, prostudovala (často si navzájem odporující) sekundární literaturu, samostatně provedla náročnou excerpci – což znamenalo osvojit si metody práce s paralelním korpusem češtiny a angličtiny s pomocí programu ParaConc a rozmyslet a vyzkoušet postupnou formulaci dotazů – a excerpaný materiál samostatně popsala a klasifikovala. Téma práce přitom svou teoretickou náročností přesahuje obvyklou úroveň bakalářských prací.

Helena Filipová si za téma práce zvolila kategorii vidu v angličtině a češtině. Vychází přitom z češtiny, kde vid je lexikálně-gramatickou kategorií. Autorka zvolila osm skupin českých sloves (celkem 162 česko-anglických párů dokladů), každá skupina obsahuje slovesa s týmž slovotvorným základem, která se liší z hlediska dokonavosti a vyjádření různých aspektů děje (Aktionsart). Tyto významy, vyjádřené v češtině prefixy (přičemž většina prefixů může vyjadřovat různé významy v závislosti na slovese), jsou klasifikovány do čtyř okruhů – a) vyjádření míry děje, b) vyjádření průběhu děje, c) hodnocení děje, d) jiné modifikace děje. Autorka popisuje podrobně prostředky vyjádření těchto významů v angličtině: příslovečná určení v kombinaci se slovesnými časy, verbonominální konstrukce, modální a fázovou modifikaci predikátu (pomocná a lexikální slovesa, adverbialní částice u frázových sloves), prefixaci, využití lexikálního významu sloves. Zajímavým poznatkem je, že anglický překlad využívá někdy sloves s obecnějším lexikálním významem, která ovšem explicitně označují modifikaci způsobu slovesného děje – např. fázová modifikace (str. 36) *přisype a přisolí* ... oproti anglickému *he added more millet and a pinch of salt*, prostorová modifikace (str. 39) ... *místo deseti popelníčků jich teď vysypávám dvanáct* ... – *it's twelve I have to empty now*... Ukazuje se, že nespécifičnost anglického slovesa vzhledem k vyjádření způsobu slovesného děje je typicky kompenzována kombinací slovesného času a příslovečného určení, respektive zapojeností do kontextu.

Sémantická klasifikace není vždy jednoznačná. Bylo by možné vysvětlit, proč bylo jako jedna z kategorií zvoleno hodnocení děje (zastoupené jen dvěma doklady a vyjadřované pomocí zájmena *si*, nikoli prefixem, např. ... *tiše si zpívá nějaké cizokrajné písňe* ... - ... *walks about the flat singing softly to herself* ...)? Pokud jde o ostatní kategorie, není zcela jasné, proč je příklad 47 (str. 39) ... *a jeho tělo roztrženo na kusy se rozlétko dokola* ... - ... *and his body, ripped to pieces, went flying through the air* ... řazen mezi prostorovou modifikaci a nikoli k vyjádření průběhu děje.

Některé formální nedostatky (např. interpunkce - str. 30, odlišné počty uvedené v textu na str. 32 a v tabulce 7) budou zřejmě způsobeny tím, že analytická část práce byla časově náročnější, než se předpokládalo, a na formální opravy zbylo méně času.

Závěr

V předložené bakalářské práci Helena Filipová ukázala, že se nejen dokáže orientovat v sekundární literatuře, ale také často protichůdné přístupy ke zvolenému tématu konfrontovat a na jejich základě vymezit vlastní přístup a formulovat hypotézy, které ověřuje v empirické části práce. Sonda do oblastí kategorie vidu, kterou ve své práci prezentuje, přispívá k popisu prostředků vyjadřování aspektů slovesného děje v angličtině, ale je významná i metodologicky – zvolený způsob excerpcie a klasifikace materiálu může být základem pro další zkoumání. Teoretickou náročností práce překračuje úroveň obvyklou u bakalářských prací.

Bakalářskou práci Heleny Filipové hodnotím předběžně jako výbornou.